

בש"פ 7443/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7443/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט לנוער
בבית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט עדן) מיום
3.11.4 בעמ"ת 2651-11-14

בשם המערער: עו"ד אלעטאונה נאסר

החלטה

א. בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט עדן) מיום 3.11.4 בעמ"ת 2651-11-14, שבגדרה נדחה ערר המבקש על החלטת בית משפט השלום לנוער בבאר שבע (השופט בן טולילה) מיום 2.11.14 במ"ת 36358-10-14 לעצור את המבקש - קטין - עד לתום ההליכים.

רקע

ב. כנגד המבקש, יליד 1998, הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של הפרת הוראה חוקית, פריצה לבנין שאינו דירה וגניבה. כנטען בכתב האישום, במסגרת תיק אחר (מ"ת 11759-06-14) שוחרר המבקש למעצר בית בצירוף איזוק אלקטרוני והפקדה כספית. ביום 2.9.14 שונו התנאים, ונקבע כי יבוטל האיזוק האלקטרוני ויותר למבקש לצאת לעבוד במוסך בשגב שלום בליווי אחד הערבים. כנטען, ביום 10.10.14 בשעה 2:43 התפרץ המבקש בצוואת חדא עם שניים נוספים (להלן הנאשמים הנוספים) למסעדת "אל-נור" בחורה, והם גנבו את הקופה אשר הכילה כ-500 ₪, וטלפון נייד של אחיו של בעל המקום שישן בסמוך לקופה.

ג. בבד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצר המבקש עד תום ההליכים. בית משפט השלום לנוער קיבל את הבקשה. צוין, כי מדובר בקטין שלחובתו מספר רב של כתבי אישום, המלמדים על מעורבות משמעותית בפלילים. בית המשפט הדגיש את חומרת המעשים, כמו גם את את הקושי להורות על שחרורו של המבקש לסביבתו הטבעית תוך התייחסות לתיקים נוספים שבהם הוגש נגדו כתב אישום. הודגש, כי המבקש הפר באופן בוטה את תנאי השחרור כדי לבצע עבירה נוספת, וכי ההפרה הבוטה מעמידה בספק את יכולתו להישמע למפקחים ולגבולות חיצוניים. בית המשפט סקר את תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המבקש, אשר רובם הצביעו על קושי מצד המבקש לווסת את התנהגותו ולהימנע מהתנהגות פורצת חוק. כן תהה בית המשפט על פשר הפער בין תסקיר שהוגש ביום 27.10.14 לבין תסקיר נוסף שהוגש שבוע לאחר מכן (להלן התסקיר המאוחר). בתסקיר מיום 27.10.14 צוין, כי מעצרו של המבקש מחדד את גורמי הסיכון שבמצב המבקש, נושא המחזק את הצורך בפיקוח חיצוני. נקבע, שהצרכים הפיקוחיים והטיפוליים יוכלו לקבל מענה במסגרת חוץ ביתית, והוצעה המסגרת של חסות הנוער. עם זאת הודגש, כי למבקש אין מוטיבציה לשתף פעולה בבחינת חלופה זו, וכי הוא ממוקד ברצונו לחזור לחלופת מעצר בבית הוריו. בתסקיר המאוחר הומלץ, נוכח שינוי חיובי שעבר המבקש בחודשים האחרונים, לשחררו לחלופת מעצר בפיקוח ובאיזוק אלקטרוני, צו פיקוח ושילובו בתעסוקה ובטיפול קבוצתי. בית המשפט עמד כאמור על הפער בין התסקירים וקבע באשר לחלופה בפיקוח אמו של המבקש, כי בזו אין לאיין את מסוכנותו, משעד כה לא עלה בידה של האם להציב למבקש גבולות. באשר לשחרור המבקש לחלופה בפיקוח אביו הודגש, כי כנגד האב הוגש כתב אישום חמור בגין עבירות איומים ואלימות כלפי בת זוג, ובמרבית הלילות הוא עוסק באיסוף עופות מלולים, ויקשה לראות כיצד יוכל לפקח על המבקש. נקבע איפוא, כי החלופה המתאימה ביותר בעניינו של המבקש היא חוץ ביתית, אולם משהמבקש מסרב לבחון חלופה זו, וכיון שהחלופה המוצעת בבית הוריו לא נמצאה מתאימה, אין מנוס ממעצרו עד לתום ההליכים. בית המשפט ציין בסוף דבריו, כי ככל שהמבקש ישנה דעתו ביחס לשילובו במסגרת חוץ ביתית או ככל שתימצא חלופה אחרת שיש בה כדי להרחיקו מסביבתו הטבעית ולהציב גבולות באופן ברור, יוכל להגיש בקשה לעיון חוזר ללא נסיבות חדשות.

לשלמות התמונה יצוין, כי שני הנאשמים הנוספים בכתב האישום שוחררו לחלופה במסגרת הליך אחר.

ד. ערר שהוגש לבית המשפט המחוזי, נדחה. נקבע, כי אין בחלופה המוצעת, שחרור המבקש לבית אביו או לבית אמו, אשר לא היה בכוחה למנוע ביצוע העבירה מושא בקשת רשות הערר, כדי לאיין את המסוכנות העולה ממנו. הוסבר, כי המבקש הפר פעם אחר פעם את האמון שניתן בו, ועיון בתיק החקירה מלמד, כי לא זו בלבד שהמבקש אינו בבחינת נגרר בעבירות, אלא הוא לכאורה הגורם המרכזי והמניע להן. תיאור העבירות מלמד, כך נקבע, על תעוזה והעדר מורא. הודגש, כי חרף הרצון והחשיבות לבחון חלופה כאשר עסקינן בקטין, הנה שבעניינו של המבקש אין המסוכנות הנשקפת ממנו, מאפשרת את שחרורו למעצר בית. כן נדחתה טענתו של המבקש באשר להפליה. הודגש, כי שני הנאשמים הנוספים נעדרי עבר פלילי, כי חלקו של המבקש באירוע הוא מרכזי, וכי הנאשמים הנוספים "לא הוכיחו במעשיהם בעיית אמון".

הבקשה

ה. בבקשה נטען, כי השיקול שעניינו שיקום המבקש, לא קיבל ביטוי מספק בהחלטה על חלופת מעצר, בפרט נוכח התהליך החיובי שעבר. הודגש, כי לחובת המבקש הרשעה אחת בלבד, ותלויים ועומדים נגדו ארבעה תיקים נוספים שבהם עומדת לו חזקת החפות. עוד נטען, כי ההבדלים בין המבקש לנאשמים הנוספים ששוחררו אינם מצדיקים את ההבחנה ביניהם.

הכרעה

ו. לאחר העיון אין בידי להיעתר לבקשה. רשות ערר בגלגול שלישי נשקלת אך במקרים חריגים (בש"פ 5702/11 צופי נ' מדינת ישראל (2011); בש"פ 6003/11 טהא נ' מדינת ישראל (2011)), וגם לשיטת המקילים יש צורך בעילה טובה לרשות ערר לאחר שהמחוקק קבע את הצורך ברשות. חוששני כי אין המקרה שלפנינו בא בקהלם של המקרים שבהם תינתן רשות, שכן הקושי טמון במבקש ובהתנהגותו, וגם בהכרעתו שלו שלא להסכים למסגרת חוץ-ביתית. בית המשפט לנוער, האמון על השיקום כגורם מרכזי במלאכתו, נתן דעתו, בין היתר, לעברו הפלילי של המבקש ולהפרות החוזרות ונשנות של תנאי המעצר, המקשות עד מאוד ליתן בו אמון. כך גם בית המשפט המחוזי. כעולה מהחלטות בתי המשפט הקודמים, ומתסקירי שירות המבחן, נשקפת מסוכנות מן המבקש, והחשש להישנות המעשים אינו מבוטל. לא מצאתי אף להלום את טענת ההפליה, שכן כעולה מהחלטות בתי המשפט הקודמים, חלקם של הנאשמים האחרים בעבירות היה פחות מרכזי, הם נעדרי עבר פלילי ולא הפרו את האמון שניתן בהם; ישנה איפוא הבחנה מובהקת בינם למבקש.

ח. יוסף, כי המחוקק ביטא בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971, ובמיוחד בתיקון מס' 14 מתשס"ח את היחס המיוחד לאכיפה כלפי קטינים; ראו גם בש"פ 9222/12 פלוני נ' מדינת ישראל (2012). ואכן, בתי המשפט הקודמים נתנו דעתם לכך שמדובר בקטין ולשיקולי שיקום; בפני המבקש עמדה האפשרות לחלופה חוץ ביתית, אך הוא סירב לשקול אותה, במצב זה חוששני כי אין לו להלין אלא על עצמו. משנמצא המבקש במעצר, הדעת נותנת כי בית משפט השלום לנוער ייתן דעתו לכך בקביעת מועדים מוקדמים להוכחות ככל הנחוץ, וכמובן, כפי שציינו בתי המשפט הקודמים, בפני המבקש פתוחה הדלת לחזור בו מעמדתו בנוגע למסגרת חוץ ביתית או להציג חלופה אחרת, ולא ננעלה איפוא הדלת לשוב ולדון בחלופה.

ט. אין בידי איפוא להיעתר למבוקש.

ניתנה היום, י"ז בחשוון התשע"ה (10.11.2014).

ש ו פ ט